

JAUME PLENSA ENS CONVIDA A PARTICIPAR EN UN SILENCI POÈTIC, A ESTAR A L'AGUAIT PER CAPTAR LA VEU PROFUNDA DE L'AIGUA QUE SEMPRE ENS PARLA: ÉS UN EXERCICI PER APRENDRE A ESCOLTAR I A ESCOLTAR-NOS

«L'AIGUA ÉS UNA METÀFORA DE LA HUMANITAT [...], I L'OBRA DE PLENSA EXPRESSA L'ESPERANÇA COL·LECTIVA SI PARTIM DE LA CAPACITAT D'ESCOLTAR-NOS ELS UNS ALS ALTRES»

L'ÀNIMA DE L'AIGUA

Josep Otón
Escriptor i professor de
l'ISCREB

La tardor del 2021, Jaume Plensa va inaugurar una escultura monumental ubicada a Nova Jersey, a la riba del riu Hudson, a l'altra banda dels gratacels de Nova York. Quan va acceptar l'encàrrec, l'artista va voler retre un homenatge a l'aigua.

L'obra, titulada, precisament, *L'ànima de l'aigua*, és un bust de 24

metres d'alçària. Representa la cara allargada d'una noia jove que té el dit als llavis per demanar-nos silenci, una actitud a través de la qual l'autor ens convida a escoltar la veu profunda de l'aigua.

L'artista ens proposa participar en un silenci poètic. Actualment, el soroll ens envaeix per tot arreu, però no tan sols per la proliferació d'estri-

dències que pertorben la nostra vida, sinó també per la cridòria mediàtica. En ocasions, ja no sabem si estem expressant el que realment pensem o bé si ens conformem, per droperia o per por, a repetir les veus dels altres. En canvi, el silenci ens ajuda a retrobar-nos, a escoltar la nostra veu profunda, a reconèixer-nos enmig del bullici d'una societat hiperaccelerada.

Alguns han volgut veure, en l'obra, la rivalitat secular entre Nova Jersey, on està instal·lada l'escultura, i Nova York, que emergeix al davant amb els seus edificis imponents. Sembla com si una ciutat fes callar l'altra, per tal de no ser molestada. Tanmateix, a Jaume Plensa li va semblar força oportú erigir una figura amb el dit als llavis per advertir-nos que ens trobem en un moment tan sorollós que no som capaços d'escoltar.

D'aquí ve la invitació a estar a l'aguait per captar la remor de les onades, la veu profunda de l'aigua que sempre ens parla. És un exercici per aprendre a escoltar-nos a nosaltres mateixos. No debades som un 60% d'aigua o el 70% de la superfície de la Terra està constituïda per aquest element líquid. No obstant això, ens hem acostumat tant a veure-la que gairebé no ens adonem de la seva existència ni de la seva importància.

Calia reivindicar-la, doncs, i adreçar-li la nostra mirada. A més, l'aigua és una meravellosa metàfora de la humanitat. La fragilitat d'una gota ens

evoca la solitud dels individus. Ara bé, la confluència de moltes gotes formant rius, llacs i oceans. Quan els éssers humans ens unim per intercanviar idees i crear vincles comunitaris, és possible construir junts un altre món.

En aquest sentit, l'obra de Plensa expressa l'esperança col·lectiva si partim del respecte mutu, de la capacitat d'escoltar-nos els uns als altres. L'emergència climàtica amenaça la seguretat del planeta. Per això cal que ens unim i que protegim l'aigua com un dels elements més preuats de la natura. No és propietat de ningú; ens pertany a tots.

L'aigua és la font de la vida, i l'obra *L'ànima de l'aigua* és una celebració de la vida. Jaume Plensa assegura que estudià prèviament les tribus que habitaven a la zona de Nova Jersey, on hi ha instal·lada l'obra: els *lenapes*, els 'genuïns', també coneguts com a *delawares*. Les seves creences eren animistes, perquè creien que tots els éssers tenen ànima, és a dir, que tots participen d'una sacralitat que amara l'existència. D'aquí ve el nom de l'escultura.

Aquest bust gegantí transmet serenitat. Té la idea de compartir un missatge de tranquil·litat i d'unitat davant de l'ambient negatiu generalitzat que s'ha viscut els darrers anys. El soroll no és tan sols qüestió de decibels. També ho són les notícies que ens angoixen i que ens empenyen a la crispació i a l'enfrontament.

L'ànima de l'aigua uneix, amb la mirada, les ciutats de Nova Jersey i de Nova York. Les convida a escoltar-se, a conuiu. Així mateix, ens recorda que l'aigua pot ser una frontera, però que també és el gran espai públic que connecta les comunitats i els pobles d'arreu.

Semblantment, el silenci ens pot separar, ens incomunica, ens aïlla. Però, alhora, pot esdevenir un pont. És la condició necessària per a l'escolta, per a la interrelació. El brogit dels prejudicis ens impedeix entendre'ns. La disciplina del silenci ens neteja interiorment dels enrenous distorsionadors i ens prepara per acollir l'altre, no tan sols la seva opinió, sinó, sobretot, la seva persona.